

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Romae, 1619

Vtru[m] magnanimitas sit virtus? 3

urn:nbn:de:hbz:466:1-38803

quòd propria materia magnanimitatis, est magnus honor. Et ad ea tendit magnanimus, quæ sunt magno honore digna.

Ad primum ergo dicendum, quòd magnum, & paruum, per accidens se habent ad honorem secundum se consideratum. Sed magnam differentiam faciunt secundum quod comparantur ad rationem, cuius modum in usu honoris obseruari oportet: qui multo difficilius obseruatur in magnis honoribus, quàm in paruis.

Ad secundum dicendum, quòd in ira, & in alijs materijs, non habet difficultatem notabilem, nisi illud quod est maximum, circa quod solum oportet esse virtutem. Alia autem est ratio de diuitijs, & honoribus, quæ sunt res extra animam existentes.

Ad tertium dicendum, quòd ille qui benè magnis vitur, multo magis potest benè vti paruis. Magnanimus ergo intendit magnos honores, sicut quibus est dignus: vel etiam sicut minores his quibus est dignus: quia scilicet virtus non potest sufficienter honorari ab homine, cui debetur honor à Deo. Et ideo non extollitur ex magnis honoribus, quia non reputat eos supra se, sed magis eos contemnit: & multo magis moderatos, aut paruos. Et similiter etiam de honorationibus non frangitur, sed eas contemnit, vtpote quas reputat sibi indignè afferri.

ART. III.

Verum magnanimitas sit virtus?

Ad tertium sic proceditur. Videtur, quòd magnanimitas non sit virtus. Omnis enim virtus moralis in medio consistit. Sed magnanimitas non consistit in medio, sed in maximo: quia maximis dignificat seipsum, vt dicitur in 4. Ethicor. Ergo magnanimitas non est virtus.

¶ 2. Præterea, Qui vnã virtutem habet, habet omnes, vt supra f. habitum est. Sed aliquis potest habere aliquam virtutem, non habens magnanimitatem. Dicit enim * Philosophus in 4. Ethicor. quòd qui est paruis

645
 Infra 9.
 130. a. 2.
 co. Et 2.
 d. 42 q. 2
 ar. 4 cor.
 Et 4. di.
 33. q. 3.
 a. 2 ad 1.
 Et mal.
 q. 8 a. 2.
 co. 1.
 * 1. 4. 6. 3.
 † 1. 2. 9.
 65 ar. 1.
 * 6. 3. 6. 8.
 prin. 5. 7.

paruis dignus, & his dignificat seipsum, temperatus est: magnanimus autem non. Ergo magnanimitas non est virtus.

** c. 3. non multū an se si 10. 5.*
¶ 3 Præterea, Virtus est bona qualitas mentis, ut supra habitum est. Sed magnanimitas habet quasdam corporales dispositiones. Dicit enim * Philosophus in 4. Ethicor. quod motus lentus magnanimi videtur, & vox grauis, & locutio stabilis. Ergo magnanimitas non est virtus.

** ca. 3. a me. 10. 5.*
¶ 4 Præterea, Nulla virtus opponitur alteri virtuti. Sed magnanimitas opponitur humilitati. Nam magnanimus se dignum reputat magnis, & alios contemnit, ut dicitur in * 4. Ethicor. Ergo magnanimitas non est virtus.

¶ 5 Præterea, Cuiuslibet virtutis proprietates sunt laudabiles. Sed magnanimitas habet quasdam proprietates vituperabiles. Primò quidem, quia non est memor beneficiorum. Secundò, quia est otiosus, & tardus. Tertio, quia vititur ironia ad multos. Quarto, quia non potest alijs conuiuere. Quintò, quia magis possidet infructuosa quam fructuosa. Ergo magnanimitas non est virtus.

SED contra est, quod in laudem quorundam dicitur, 2. Mach. 14. Nicanor audiens virtutem comitum Iudæ, & animi magnitudinem, quam pro patria certaminibus habebant, &c. Laudabilia autem sunt solum virtutum opera. Ergo magnanimitas, ad quam pertinet magnum animum habere, est virtus.

ar. 1. hu- in 9. 3. 2. 9. 2. a. 2. ad 1
RESPONDEO dicendum, quod ad rationem virtutis humanæ pertinet, ut in rebus humanis bonum rationis seruetur, quod est proprium hominis bonum. Inter cæteras autem res humanas exteriores, honores præcipuum locum tenent, sicut dictum est *. Et ideo magnanimitas, quæ modum rationis ponit circa magnos honores, est virtus.

** c. 3. pau- 10. 5.*
Ad primum ergo dicendum, quod sicut etiam Philosophus dicit in 4. † Ethic. Magnanimus est quidem magnitudinè extremus, in quantum scilicet ad

ma-

maxima tendit: eo autem quòd ut oportet, medius: quia videlicet ad ea quæ sunt maxima, secundum rationem tendit. Eo enim quòd secundum dignitatem, seipsum dignificat, ut ibidem * dicitur: quia scilicet se non extendit ad maiora quàm dignus est.

† Al. Eo .n. dignū se cēiet, qđ pro dignitate est.
* li. 4. c. 3. 60. 5.

Ad secundum dicendum, quòd connexio virtutum non est intelligenda secundum actus, ut scilicet cui libet competat habere actus omnium virtutum. Vnde actus magnanimitatis non competit cuilibet virtutoso, sed solum magnis. Sed secundum principia virtutū, quæ sunt prudentia, & gratia, omnes virtutes sunt connexæ secundum habitus simul in anima existētes, vel in actu, vel in propinqua dispositione. Et sic potest aliquis, cui non competit actus magnanimitatis, habere habitum magnanimitatis: per quem scilicet disponitur ad talem actum exequendum, si sibi secundum statum suum competeret.

Ad tertium dicendum, quòd corporales motus diversificantur secundum diversas animæ apprehensiones, & affectiones. Et secundū hoc contingit quòd ad magnanimitatem consequuntur quædam accidentia determinata circa motus corporales. Velocitas enim motus provenit ex eo quod homo ad multa intredit, quæ explere festinat: sed magnanimus intendit solum ad magna, quæ pauca sunt, quæ etiam indigent magna attentione. Et ideo habet motum tardum. Similiter etiam acuitas vocis, & velocitas, præcipue competit his quibuslibet concedere volunt: quod non pertinet ad magnanimos, qui non intromittunt se nisi de magnis. Et sicut prædictæ dispositiones corporaliū motuum conveniunt magnanimis, secundū modū affectionis eorū: ita etiā in his qui sunt naturaliter dispositi ad magnanimitatem, tales condiciones naturaliter inveniuntur.

Ad quartum dicendum, quòd in homine inveniuntur aliquid magnum, quod ex dono Dei possidet: & aliquid defectus, qui competit ei ex infirmitate naturæ. Magnanimitas ergo facit, quòd homo se magnis dignificet secundum considerationem.

do-

donorum, quæ possidet ex Deo. Sicut si habet magnâ virtutem animi, magnanimitas facit quòd ad perfecta opera virtutis tendat. Et similiter est dicendum de usu cuiuslibet alterius boni, puta scientiæ, vel exterioris fortunæ. Humilitas autem facit quòd homo se ipsum parvipendat secundum considerationem proprii defectus. Similiter etiam magnanimitas contemnit alios, secundum quòd deficiunt à donis Dei. Non enim tantum alios appretiat, quòd pro eis aliquid indecens faciat. Sed humilitas alios honorat, & superiores æstimat, in quantum in eis aliquid inspicit de donis Dei. Vnde dicitur in Psalm. 14. de viro iusto, Ad nihilum deductus est in conspectu eius malignus: quod pertinet ad contemptum magnanimi. Timentes autem dominum glorificat: quod pertinet ad honorationem humilis. Et sic patet quòd magnanimitas, & humilitas non sunt contraria, quamvis in contraria tendere videantur, quia procedunt secundum diuersas considerationes.

Ad quintum dicendum, quòd proprietates illæ secundum quòd ad magnanimum pertinent, non sunt vituperabiles, sed superexcedenter laudabiles. Quod enim primò dicitur, quòd magnanimus non habet in memoria, à quibus beneficia recipit, intelligendum est quantum ad hoc quòd non est sibi delectabile, quòd ab aliquibus beneficia recipiat, quin sibi maiora recompenset: quod pertinet ad perfectionem gratitudinis, in cuius actu vult superexcellere, sicut & in actibus aliarum virtutum. Similiter etiam secundò dicitur, quòd est otiosus, & tardus: non quia deficiat ab operando ea quæ sibi conueniunt, sed quia non ingerit se quibuscumque operibus, sed solum magnis, qualia decent eum. Dicitur etiam tertio, quòd vitur ironia: non secundum quòd opponitur veritati, vt scilicet dicat de se aliqua vilia, quæ non sunt; vel neget aliqua magna, quæ sunt: sed quia non totam magnitudinem suam monstrat, maximè quantum ad inferiorum multitudinem. Quia sicut etiam Philo-
phus

phus ibidem dicit *, ad magnanimum pertinet magnum esse ad eos qui in dignitate, & bonis fortuna sunt, ad medios autem moderatum. Quarto etiam dicitur, quod ad alios non potest conuiuere, scilicet familiariter, nisi ad amicos: quia omnino vitat adulationem. & simulationem, quæ pertinet ad animi paruitatem. Conuiuuit tamen omnibus, & magnis, & paruis, secundum quod oportet, vt dictum est *. Quinto etiam dicitur, quod vult habere magis infructuosa: non quæcumque, sed bona, id est, honesta. Nam in omnibus præponit honesta utilibus, tamquam maiora. Utilia enim quæruntur ad subueniendum alicui defectui, qui magnanimitati repugnat.

ARTIC. IV.

Utrum magnanimitas sit virtus specialis?

AD quartum sic proceditur. Videtur, quod magnanimitas non sit specialis virtus. Nulla enim specialis virtus operatur in omnibus virtutibus. Sed Philosoph. in 4.^a Ethic. dicit, quod ad magnanimum pertinet quod est in vnaquaque virtute magnum. Ergo magnanimitas non est specialis virtus.

¶ 2 Præterea, Nulli speciali virtuti attribuuntur actus diuersarum virtutum. Sed magnanimo attribuuntur diuersarum virtutum actus. Dicitur enim in 4.^a Ethicorum, quod ad magnanimum pertinet non fugere commonentem, quod est actus prudentiæ: neque facere iniusta, quod est actus iustitiæ. Et quod est promptus ad benefaciendum: quod est actus charitatis. Et quod ministrat promptè: quod est actus liberalitatis. Et quod est veridicus: quod est actus veritatis. Et quod non planctiuus: quod est actus patientiæ. Ergo magnanimitas non est specialis virtus.

¶ 3 Præterea, Quælibet virtus est quidam specialis ornatus animæ, secundum illud 1^a 2^a Induit me Dominus vestimentis salutis. Et postea subdit, Quasi sponfam ornata monilibus suis. Sed magnanimitas est ornatus omnium virtutum, vt dicitur in 4.^a Ethicor. Ergo magnanimitas est virtus generalis.

SED

lib. 4. c. 3.
to 5.
In solut.
ad 1. ar.
gum.
646
Inf. a 5.
ad 2. c.
9. 134. 2.
2. ad 2.
Et 2. dif.
42. 9. 2.
ar. 4. cor.
c. d. 44.
9. 2. a 1.
cor. Et 3.
di. 9. q. 1.
a 1. 9. 2.
con. es d.
33. 9. 3.
a. 3. 9. 4.
cor. et ad
1. Et 4.
d. 14. 9. 1.
a 1. 9. 3.
ad 2. c.
d. 16. 9. 4.
ar. 1. 9. 2.
ad 2. c.
mal. 9. 8.
a 3. ad 1.
* 1. 4. c. 3.
ante me.
to. 5.
† c. 3. t. 5.
* c. 3. ante
re med.
10. 5.